

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) L (44)

Štev. (Nº) 47

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

5 de diciembre - 5. decembra 1991

Zaupnica slovenski vladi

Zadnji novembrski teden so zaznamovala zelo razgibana dogajanja na celi vrsti področij. Tako je Peterletova vlada poslala vodstvu slovenske skupščine pisмено zahtevo za sklic izredne seje, na kateri bi poslanci glasovali o njeni zaupnici. Na tiskovni konferenci je Peterle pojasnil, da je v obrazložitvi svoje zahteve vlada naštel vprašanja, pri katerih je bila nemočna. Gre za osamosvajanje, sveženj lastninskih zakonov, preobrazbo gospodarskega sistema in državne strukture. V pobudi je med drugim rečeno, da izvršni svet ne more prezreti odgovornosti za opravljanje svoje funkcije, ki je v normativnih aktih bistveno drugačna, kot se od njega zahteva v stvarnem življenju. To se kaže tudi v zastoju pri sprejemanju nekaterih zakonov.

Pri tem je Peterle na tiskovni konferenci še ocenil, da je pobuda za glasovanje o zaupnici močno odmevala v svetu in da zato Evropa pričakuje glasovanje.

O pobudi se zdaj mora izreči vodstvo skupščine Slovenije, ki se bo sestalo šele 2. decembra. Vendar pa so se že pojavile nekatere ocene, da utegne priti do proceduralnih zapletov, saj ustava in skup-

ščinski poslovnik nista povsem usklajena in dorečena. Predvsem pa ni jasno, ali je lahko tako splošna ocena delovanja izhodišče za glasovanje o zaupnici. Podpredsednik skupščine Vitodrag Pukl je na svetu Demosa ocenil, da predlog vlade ni povsem v skladu s 400. členom ustave, na katerega se sklicuje. Tudi notranji minister Igor Bavčar je ocenil, da zaradi proceduralnih vprašanj ne bo prišlo do glasovanja o predlogu vlade, lahko pa pride do glasovanja o predlogu Liberalno demokratske stranke, vendar bi v tem primeru vlada ostala. Po njegovem mnenju bo slovenski politični prostor dokončno profitiral šele, ko bo prišlo do mednarodnega priznanja.

Predsednik Demosa dr. Jože Pučnik pa je dejal:

„Mislim, da bo vlada dobila zaupnico, rezultat glasovanja bo podoben dosedanjim glasovanjem in razmerju moči. Tudi sam sem bil za to, da g. Peterle postavi vprašanje zaupnice. Smisel tega je, da se vsaj za nekaj časa — tri do štiri mesece — stabilizira notranjepolitična situacija. Vendar to vsekakor kaže, da moramo čimprej do novih volitev.“

Slovenija s statusom posebnega gosta v Svetu Evrope

Za Slovenijo je nedvomno zelo pomemben sklep razširjenega biroja Sveta Evrope, ki je 25. novembra sklenil, da pospeši obravnavo slovenske prošnje za dodelitev statusa posebne gostje v tej najstarejši evropski instituciji. Tako bodo slovenski poslanci lahko že februarja prihodnje leto sodelovali na zasedanju skupščine parlamentarcev evropske organizacije, kjer bodo zasedli mesto Jugoslavije, ki je zgubila status posebne gostje. Predsednik skupščine Sveta Evropa Anders Bjorck je ob tem dejal, da upa, da bo status posebne gostje Sloveniji omogočil, da doseže širše mednarodno priznanje.

Predsednik Komisije Skupščine za mednarodne odnose Matjaž Šinkovec je podelitev statusa posebnega gosta označil kot pomemben korak v evropski diplomaciji. Svet Evrope je prva ustanova, ki jugoslovansko krizo rešuje po metodi „korak za korakom“. Slovenija mora sedaj izvoliti stalno delegacijo, ki bo najverjetneje štela šest članov, ti pa bodo že 14. januarja pred strasbourško Skupščino zagovarjali pridobitev statusa posebnega gosta. Hkrati je razširjeni biro parlamentarne Skupščine Sveta Evrope isti status odvzel Jugoslaviji. Tako je Slovenija prva in edina še ne priznana država s tem statusom, ki dejansko pomeni vmesno stopnjo do polnopravnega članstva. Jugoslavija pa je prva, ki je isti status izgubila.

Za podoben korak se bo verjetno odločila Heksagonala, na svojim sestanku v Benetkah, kjer bodo obravnavali suspenz Jugoslavije ter vključitev Slovenije in Hrvaške s statusom opazovalk.

Peterle povabil papeža v Slovenijo

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle, ki se je v Rimu udeležil dvodnevnega sestanka Evropskega krščansko demokratskega foruma, je nadaljeval politične pogovore s člani tega foruma.

Med drugim se je srečal tudi z madžarskim premierom Antallom in luksemburškim premierom Santerjem. Peterle se je pogovarjal tudi z italijanskim predsednikom vlade Andreottijem, predvidevajo pa, da sta se pogovarjala o nedavnem diplomatskem spisu (aide mémoire), v katerem je Slovenija pojasnila svoje poglede glede odnosov z Italijo po rimskem srečanju italijanskega in slovenskega zunanjega ministra de Michelisa in Rupla.

Peterleta je sprejel tudi papež, ki ga je Peterle povabil na obisk v Slovenijo.

Iz drugih virov pa poročamo, da bo papež Janez Pavel II. že prej obiskal slovensko zemljo, in sicer bo v začetku maja prihodnjega leta obiskal tržaško, goriško in videmsko škofijo, kjer živijo Slovenci kot narodnostna manjšina na svoji zemlji že tisoč petsto let.

Prišel se bo obisk 1. maja s srečanjem s škofi in duhovniki v starodavni baziliki v Ogleju, naslednji dan bo papež v Trstu in popoldne v Gorici; 3. maja bo obiskal še Furlanijo, Humin in Videm. Ni še znano, ali se bo sestal posebej z zamejskimi Slovenci oziroma kaj bo z obiskom rojakov iz Republike Slovenije.

POGOVOR S PREDSEDNIKOM PETERLETOM

Glej 3. stran

Ukrepi ES ne bodo prizadeli Slovenije

Najbolj razveseljiva novica iz mednarodnih krogov, ki je v teh dneh odjeknila v Sloveniji, je vsekakor ta, da je ministerski svet držav Evropske skupnosti v ponedeljek v Bruslju potrdil, da so Slovenija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina ter Makedonija izvzete iz republik, proti katerim bodo uveljavljali gospodarske sankcije.

Sankcije veljajo sicer za Jugoslavijo, s sedanjem izvzetjem omenjenih držav pa je več kot jasno, da sta kaznovani ostali le še Srbija in Črna gora. Pri Črni gori so imeli evropski zunanji ministri sicer nekaj pomislekov, vendar so se na koncu odločili, da jo bodo kaznovali zaradi njene deleža pri obleganju Dubrovnika. Zunanji ministri Evropske skupnosti bodo 16. decembra na izredni seji znova pregledali, kako sankcije vplivajo predvsem na Srbijo. Na tem sestanku bomo verjetno razpravljali tudi o samem priznanju Slovenije in Hrvaške, ki je sicer napovedano za 18. december, ko je najavljena redna seja zunanjih ministrov.

Naj ob tem dodamo, da je v torek v Bonn skupaj s slovenskim zunanjim ministrom dr. Dimitrijem Ruplom odpotoval predsednik Republike Slovenije Milan Kučan, ki se bo med drugim sestal tudi z zveznim kanclerjem Kohlom in zunanjim ministrom Genscherjem. Kot je znano, je

Nemčija ena najbolj verjetnih zagovornic Slovenije in Hrvaške.

Slovenija je torej na začetku tega tedna v Bruslju dobila status kooperativne republike v razpletanju jugoslovanske krize. Na ta način se je spet približala Evropski skupnosti, slovenski zunanji minister dr. Rupel pa je o ponedeljkovem sklepu dejal: „Sklep sveta ministrov ES ima političen in praktičen pomen. Evropska skupnost s tem nedvomno popravlja politično napako oziroma krivico, ki so jo s sankcijami prizadejali Sloveniji in drugim miroljubnim republikam oziroma državam.“

V Srbiji pa so najnovejšo odločitev Evropske skupnosti že označili za podporo politiki secesije in spodkopavanja države. Njihov zunanji minister Vladislav Jovanovič je namreč izjavil: „Globoko smo prepričani, da je Evropska skupnost naredila napačen korak, zaradi tega pa bo skorajda nemogoče premagati krizo v Jugoslaviji. S to novo deklaracijo je še bolj očrnila Srbijo, hkrati pa znova izrazila podporo politiki enostranske secesije. S tem pa je kaznovala tiste republike, ki želijo nadaljevati skupno življenje v Jugoslaviji.“

Marko Jenšterle
3. decembra 1991

Zadnje novice iz Slovenije

ODLOČILNI DNEVI ZA PRIZNANJE

Minuli dnevi so bili pomembni za priznanje Slovenije. Nemški kancler Kohl je napovedal, da bo Bonn odločitev o priznanju sprejel do božiča in to ne glede na to ali se bodo s tem strinjale tudi druge države ES. Po njegovih besedah s priznanjem ni več mogoče odlašati, ob tem pa je še dejal, da ni nikakršne norme, ki bi glede izrekanja priznanja nalagala popolno enotnost Evropske skupnosti.

Da po vsej verjetnosti Nemčija ne bo edina država, ki se bo kmalu odločila za ta korak, pa kaže tudi izjava italijanskega zunanjega ministra De Michelisa, da bo Evropska skupnost najbrž 18. decembra priznala Slovenijo in Hrvaško.

„Če bi sklepal po tem, kar sem slišal na srečanju v Londonu, ki se ga je udeležilo 800 oseb, v glavnem britanskih parlamentarcev, bi rekel, da je veliko razumevanja za slovenske politične cilje. Od ljudi na visokih položajih sem slišal stališča, da tudi uradna Britanija ne vidi razlogov proti priznanju Slovenije. Seveda bi radi, da bi se Evropa glede tega enotno odločila. Nisem dobil vtisa, da bi bila Anglija vnaprej proti priznanju,“ je londonskemu dopisniku Slovenca povedal predsednik slovenske vlade Lojze Peterle. Opozoril je še na mnenje svetovalca britanskega premiera, da je priznanje rešljivo v kratkem času in da vidi precej možnosti, da bi Evropa sprejela enotno stališče in priznala Slovenijo in Hrvaško.

NOVA USTAVA SKORAJ NARED

Minuli teden je tri dni zasedala tudi ustavna komisija in uskladila večino členov delovnega besedila nove ustave, zataknilo pa se je spet pri pravici do splava. Do tega vprašanja oziroma do ponujene kompromisne formulacije, ki govori o svobodi odločanja o številu svojih otrok, naj bi se do 4. dec. opredelile stranke.

Komisija pa je sprejela tudi predlog ustavnega zakona za izvedbo ustave. Ta predvideva, da bi prve volitve v državni zbor in državni svet opravili najpoznejše leto dni po sprejetju ustave. Do konstituiranja novega parlamenta bi sedanja skupščina delovala v skladu z veljavno ustavo. Predsednika republike pa naj bi volili takrat kot državni zbor.

Slovenska tiskovna agencija

ZAKON O DENACIONALIZACIJI SPREJET

V torek, 3. decembra, smo po telefaksu prejeli besedilo zakona o denacionalizaciji, ki je bil izglasovan v slovenski skupščini 20. novembra in bo začel veljati 7. novembra.

Obširno poročilo o zakonu je dr. Rajko Pirnat, minister za pravosodje, posredoval dr. Janezu Dularju, ministru za Slovence po svetu, ki nam ga je takoj poslal.

To poročilo o zakonu bomo objavili zaradi velikega zanimanja naših bralcev v naslednji številki Svobodne Slovenije.

Dodatno pojasnilo o državljanstvu

Dva zakona iz leta 1946 sta določala, da izgubé jugoslovansko državljanstvo osebe, ki stalno bivajo izven države, in tiste, ki so se umaknile v tujino ob preračunu leta 1945 ali po njem.

Ta izguba državljanstva ne velja v splošnem za vse, ampak samo za nekatere poedince, za katere so takratna upravna oblastva imenoma izdala odločbo.

Imena teh oseb so vpisana v seznamih, ki so ju vodili na pristojnem oblastvu za notranje zadeve v Ljubljani. Kdor torej v teh seznamih ni vpisan, mu državljanstvo ni prenehalo. Vpisanih pa je le omejeno število in prizadeti po večini za to vedo. V dvomu je mogoče preveriti vsak posamezni primer osebno pri načelnstvu za osebno stanje v Ljubljani, Beethovnova 3, kjer se lahko zgledajo namesto interesentov tudi njihovi sorodniki in znanci. Upati je, da bosta kopiji obeh spisov na voljo tudi v Buenos Airesu.

Za tiste, ki jim je tako bilo odzvetov državljanstvo, določa zdaj veljavni zakon,

da ga lahko spet pridobijo, če vložijo prošnjo pri Ministrstvu za notranje zadeve. Rok za to je do 30. septembra 1992. Navodila in obrazci bodo prosilcem kmalu na razpolago.

Drugim rojakom ni treba prositi za državljanstvo, ker ga niso izgubili. Tem ni treba drugega, kot da zaprosijo samo za ugotovitev državljanstva, če to žele ali potrebujejo, in zadevno potrdilo.

Predvideno je, da bo zakon dajal pravico do vračanja premoženja tistim, ki so v času odvzema imeli jugoslovansko državljanstvo, ne glede na kraj bivanja. Če pa je bilo komu zaplenjeno premoženje, ker so mu prej vzeli državljanstvo, se bo štel, da mu državljanstvo sploh ni bilo odvzeto.

V vsem pa veljajo navodila, objavljena v „Svobodni Sloveniji“ štev. 45 z dne 21. novembra 1991.

Pooblaščenec

Ministrstva za zunanje zadeve
Republike Slovenije

PISMO IZ SLOVENIJE

...Pri nas je v glavnem zelo v redu, vsaj kar zadeva demokracijo in splošno vzdušje. Počutimo se skoraj že svobodne, vendar visi nad nami pritajen strah. Američani in Angleži, ki so nas že tolikokrat zabarantali in prodali, še kar naprej podpirajo Srbijo in Jugoslavijo. Javno mnenje je sicer na naši strani, politiki pa imajo svoje račune.

Potem pa je še veliko število skritih in prikritih komunistov in jugoslovanarjev, ki v veliki „skrbi“ za gospodarske razmere minirajo vladu in jočejo za nekdanjim jugoslovanskim tržiščem, ki pa je za nas prava poguba. Je že res, da smo tja prodali okoli 25% blaga, vendar ga niso nikoli plačevali, povrh vsega pa je bila ti sta roba tudi zanič — saj se za zastojkarsko robo ni treba truditi. Barabe tudi širijo najrazličnejše govorice, predvsem pa podpihujejo sindikate — tako so recimo štrajkali zdravniki, ki jim je šlo vedno najbolje. Ko so jim zaradi ljubega miru zvišali plače, se je odprl plaz. Tako so našo ubogo novo valuto (tolar) porinili v inflacijo prav prvi dan. Sicer pa ni nič čudnega — strahovi iz starega režima so povsod in kar je najbolj bedasto — tudi novi ministri se obkrožajo s starimi „strokovnjaki“. Sedaj samo še čakam, da bodo začeli nekdanji komunisti preganjati stare antikomuniste kot komuniste! Pa se znajdi! Kljub temu pa upam, da bo počasi vendar boljše. Ankete so že pokazale, da je krščanska demokracija postala najmočnejša stranka — čeprav se nekdanji komunisti še vedno držijo, saj znajo spretno izkoristiti vse težave, ki so jih sami povzročili.

Velik cirkus je tudi s privatizacijo.

Komunisti so parlament blokirali v tolikšni meri, da imamo še vedno „družbeno lastnino“. Ta čas pa jo na veliko kradejo rdeči direktorji, ki postajajo najbolj brutalni kapitalisti — pri tem pa jim pomaga sindikat!

Kljub vsem neumnostim pa je vendarle čisto drugače kot nekoč pa tudi upanje raste — čeprav nam prihodnost slikajo z zelo črnimi barvami. Upam samo to, da se ne bomo uklonili Američanom in Evropi, ki bi nas rada porinila nazaj v komunizem. Jugoslavije sicer ni več — namesto nje ostaja pošastno pogorišče in škoda, ki jo bo treba tako ali tako plačati. Za take stvari pa so najbolj primerni Slovenci. Navsezadnje se dela le še pri nas — zato lahko trikrat ugibaš, kdo naj bi po evropskem mnenju plačal stare jugoslovanske dolge. V tem boju ste nam prav Slovenci v tujini v največjo pomoč.

Z ženo sva preživela najdaljše počitnice na morju. Vse v Ljubljani je bilo strah zaradi vojne na Hrvaškem. Kljub temu sva vztrajala in ni nama žal. Jugoslovanska mornarica nas je sicer nemalo zastraševala (z vso brzino so dirkali ob otoku), vendar se nismo dali. Lovili smo ribe in skupaj z vaščani šimfali čez Srbe in njihov teror. Hvala Bogu, da jih pri nas ni več. Če le malo bereš časopise, potem veš, kaj počnejo pri naših sosedih — ponavlja se vse tisto, kar so siromaki že preživeli med 2. svetovno vojno, vendar so bili Nemci pravi vajenci proti Srbom, ki so uničili že več vasi in mest, kot so jih vse vojske v zadnjih petsto letih. In v vse to bi nas spet radi potisnili naši zahodni „prijetelji“ in demokrati...

(naslov v uredništvu)

SLOVENC NA PRIMORSKEM

SLOVENSKI KULTURNI KLUB praznuje letos svojo 35-letnico. V njem se zbirajo višješolci, univerzitetni študentje in delavska mladina. Imajo srečanja vsak teden in nekatere stalne prireditve, kot je npr. Prešernov dan z literarnim, likovnim in fotografskim natečajem. Njegov sedanji predsednik je Tomaž Sušič.

Mohorjev knjižni dar za 1992

Jubilejni knjižni dar Mohorjeve založbe v Celovcu za leto 1992 bo kmalu izšel. Ob 140-letnici so odborniki izbrali knjige, ki naj dopolnijo ta lepi jubilej:

Koledar za leto 1992;

Jakob Alešovec: Ljubljanski misteriji“, večernice;

Paolo Santonio: „Popotni dnevnik 1485-1487“;

Helmut Kroepej: „Poslikane panjske

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Radi zasledujemo velike dogodke. To je pravzaprav časnikarski vsakdanji kruh. Ob majhnih se časopisje (zlasti pa TV) ustavljajo le malo časa. Dan, kvečjemu dva, pa že zapadejo v pozabo. Vendar mnogokrat prav ti navidez neznatni dogodki mnogo več pomenijo za bodočnost neke družbe in iz njih moremo razbrati silnice, ki jih sicer ne opazimo. Danes se bomo prav ob tem nekoliko zadržali.

CATAMARCA MOJA

Zadnji dve provinci sta imeli volitve. Ognjena zemlja, kjer so prvič volili guvernerja. V tej novopečeni provinci sta skoraj izenačili regionalna stranka in peronisti. Ballotage bo prihodnje nedeljo, s čemer bo zaključeno letošnje dolgotrajno voljenje.

A bolj zanimiva je Catamarca. Po štirih desetletjih je bila poražena družina Saadi, a še bolj je bil poražen fevdalni sistem, ki se je zagneznil v oddaljeni in obubožani zemlji in v njej vladal s terorjem ali podkupovanjem. Zmagala je torej reakcija družbe, ki se je streznila in spoznala, da je izbira pravzaprav med življenjem in smrtjo.

Treba pa je bilo, da je bila umorjena mladoletnica (María Soledad Morales), to pred dobrim letom (8. septembra 1990), da je na dan prišla vsa umazanija, vsa korupcija sistema, ki je na videz bil demokratsko pobarvan, a je dejansko predstavljal najkrutejšo diktaturo samovladanja omenjene družine in njenih petolizcev. Po letu dni pravica še ni kaznovala nobenega izmed storilcev, čeprav vsi vedo, kdo in kako so dekleta umorili. Vlada sama in njeni pajdaši so zabrisali vse sledi (z zaroto v sami sodni oblasti), da je obsodba še dandanes težavna.

Politično pa je primer tudi zanimiv. Bivši guverner peronist Saadi (zvezna vlada ga je zaradi političnih zapletov odstavila), je kandidiral na lastni listi, a bil poražen, krepko poražen s strani novonastale povezave Državljanstvo socialne fronte, ki so jo sestavljali radikali, nezadovoljni peronisti pa še razne neodvisne skupine, s podporo zlasti srednjih slojev mladine. Ta dogodek pa presega izključno politične meje, saj je dokaz, da se neka družba, kadar se strezni, more znebiti dolgoletnih verig zatiranja. In to je za provinco in za državo resnično važno.

KDO BO RAZSODIL?

Drug zanimiv dogodek teh dni, tudi bolj malo upoštevan, je bila ukinitve in razveljavitev volitev v občini Avellanedi, v buenosaireskem predmestju. Tam je prišlo do skrajne izenačbe na volitvah, tako da je peronizem zmagal nad radikalizmom le za 400 glasov. Omenimo ob tem še, da so te predmetne občine po številu prebivalstva prave province, saj običajno presegajo pol milijona duš.

Dobro. V Avellanedi je peronizem zmagal le za 400 glasov. In takoj so radikali vložili tožbo. Ugotovili so namreč, da

končnice“

Doplačilne knjige oziroma kasete: „Ena se mi dopadva je...“ (kasete - poje Oktet Suha);

„Moj očka je nekaj izgubil“ (otroška slikanica);

Flora Rauter: „Kot zemljo orje Bog srce“ (pesmi);

Barbara Frischmuth: „Počitniška družina“ (mladinski roman).

je tam volilo kakih 1600 peronistov, ki legalno ne pripadajo tej občini, ker ne živijo na njenem ozemlju.

Stvar je taka. Vsaka stranka ima pravico, da ob vsaki volilni skrinji nadzira volitve en član kot volilni nadzornik ali „fiscal“, kot jih tu imenujejo. Ni potrebno, da je vpisan na tistem volišču, a tam lahko voli z naknadnim vpisom. Peronisti so vedeli, da jim v Avellanedi huda prede in so namenoma poslali tja „fiscala“ iz drugih okrožij. Tako uspešno, da so zmagali prav zaradi teh „vthotapljenih“ glasov.

A zadevi še ni konca. Volilna zbornica je volitve razveljavila, peronistična stranka pa je vložila protitožbo pri vrhovnem sodišču. Zakaj? Pravijo, da sta dva člana zbornice radikalna (ta dva sta volila za razveljavo), medtem ko je ostali peronist (ta je volil proti razveljavi). Da sta onadva predpostavljala ideološke interese pred nepristranostjo, kajti zadeva volilnih nadzornikov je po zakonu čista, neodporavljiva.

Problem je sedaj pred vrhovnim sodiščem, katerega devet članov je večina imenovana od sedanje vlade. In tu pridemo do zapleta in do vprašanja, ki je bistveno za nadaljnji razvoj argentinskih ustanov. Ko je nastopila radikalna vlada predsednika Alfonsina, je število članov vrhovnega sodišča (tri) povečala na pet, da si je zagotovila nadmoč, kajti prejšnji niso bili vladi naklonjeni. Ko je nastopil peronizem, je povečal število članov na devet, da si je tudi zagotovil naklonjenost, in to se je pokazalo že v marsikateri razsodbi...

Kako bo vrhovno sodišče odočilo o problemu županstva Avellanede? In kaj bo storila prihodnja vlada, če ne bo peronistična (?), kajti ni mogoče večati število članov vrhovnega sodišča v nedogled. Tu pridemo do osrčja problema demokracije in ustanov, ki pa ni pereč le v Argentini, marveč sploh v sodobnem svetu. Vsaj pri nas bo zanimivo slediti, kam se bo veter obrnil.

ČISTKE V POLICIJI

In tretji važen dogodek teh dni je odkritje kriminalne skupine, ki je uprizorila najbolj znamenite ugrabitve velepodjetnikov v zadnjih letih. Zanimivo je, da so jo vodili odlični predstavniki zvezne policije. Res je, da so nekateri bili zloglasni še iz časa protigverilskega boja, a to dejstva ne spremeni, marveč ga postavlja še v posebno luč.

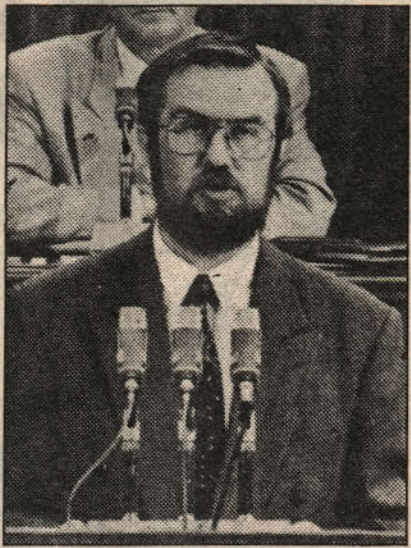
Pozitivno je, da je do teh odkritij prišlo. Razvoj je bil dolg; začel se je še s prejšnjim šefom, slovenskim potomcem (Juan A. Pirker) in se nadaljeval s sedanjim (Passero). Čistka pa se ne bo omejila le na ugrabitelje in velekriminalce, marveč se bo raztegnila tudi na vse tiste, ki jih je dosegla „mala“ korupcija. Prav te dni bo odpuščenih kar petsto višjih in nižjih članov policije vsled sumnje in dokazov, da so si „umazali prste“. Kot so mnogi dogodki težko prebavljivi in povzročajo skrb nad zorenjem tukajšnje demokracije, je omenjen ravoj razveseljiv, saj je dokaz, da ustanove same morejo izpeljati očiščenje, prepotrebno očiščenje teh težkih-rakovih teles.

Le da se bo morala ta čistka raztegniti tudi na ostale ustanove: na sindikalizem, vojaštvo, podjetnike... Poplava zdrave morale je prepotrebna in obenem edina, ki lahko Argentini zagotovi zaželeno preoditev.

LOJZE PETERLE: „Moramo se navaditi na svobodo“

Pogovor s predsednikom slovenske vlade v Slovincu, 8. novembra

• Kje je ta čas Slovenija na svojem prehodu iz komunističnega sistema v demokratičnega? Ali smo na kakšnem področju dosegli več, kot smo predvidevali? Kaj pa po vašem mnenju zamujamo?

Mislim, da smo dosegli več od pričakovanj na področju suverenosti države oziroma izhodu Slovenije iz objema totalitarne države. Mislim, da nihče ni predvideval, da bo to uspelo v tako kratkem času. Zapustil nas je tudi najbolj izrazito partijski element te države — se pravi partijsko uteseljena in delujoča armada. Na notranjem področju smo dosegli manj. Treba je upoštevati dejstvo, da se je večina nekdanje eksponirane oblastne strukture premaknila predvsem na izrazito močne gospodarske pozicije. Pri tem mislim posebej na finančne institucije, ki imajo veliko realno moč. Šele sedaj, ko smo dosegli suverenost na kreditno monetarnem področju, smo dobili tudi najpomembnejši instrument, s katerim lahko začnemo nekakšno očiščevanje na denarnem in bančnem področju, kar pomeni tudi nove manire, ki so v demokratičnih in tržnih družbah uveljavljene, se pravi red, ki ne pozna izjem in političnih prednosti, ampak upošteva zakone, po katerih morajo funkcionirati banke, zavarovalnice itd.

• Ali že znamo živeti v samostojnosti?

Naša odgovorost je sedaj večja, saj se ne moremo več izgovarjati na Beograd. Več področij je, kjer nas čaka še veliko dela, recimo vzgoja in izobraževanje, pa diplomacija in še marsikaj drugega. Mislim, da bo trajalo najmanj generacijo, da bo res prišlo do uveljavitve novih pogledov, tudi uveljavitve nekaterih vrednot, ki so bile pri nas odsotne pol stoletja. Vse to se seveda pozna tudi v političnem življenju, posebej v politični kulturi in izrazito v parlamentu. Kdor je bral knjigo Czesława Miłosza Zaslužni um, je videl, kako si marksizem osvoji ali podredi intelektualca in kako težko bo iz te miselnosti in prakse preiti v novo kvaliteto.

• Kako blokada v parlamentu in dogodki v Demosu, zlasti pa razdelitev SDZ vplivajo na vlado?

Če je blokiran parlament, je seveda blokirana tudi vlada, ki v takih razmerah ne more prevzemati polne odgovornosti. Zato sem tudi zahteval konsolidacijo v Demosu, pa tudi pojasnitev nekaterih pojmov, ki Demos brez potrebe vznemirjajo in zmanjšujejo njegovo učinkovitost. To vprašanje je povezano tudi z nastankom nove stranke oziroma razdelitvijo nekdanje SDZ. Slabo bo, če bomo izgubili izpred oči gozd in bo vsak objemal svoje drevo. To je zelo nevarno. Mislim, da smo zdaj pred ključnimi dejanji, ko bo treba slovensko državnost in suverenost potrditi z neko vsebino. Svet čaka, ali bomo klecnili ali bomo dokazali, da smo zmožni

sami stati. Če pa bomo notranje razklani, če nas bodo požirale razprtije, potem seveda tega ne bomo dosegli in povsem možno je, da pride do kaosa. Za vlado je to stanje izrazito slabo, zato si prizadevamo, da bi ga presegli. V Demosu bi se morali držati podpisov in tega, kar je nad njimi napisanega. Program Demosa še ni izpolnjen. Nastanek nove stranke je zaenkrat zrahljal Demosovo trdnost, s tem

pa ne bi želel napovedovati, da bo šel ta trend naprej, saj so tudi indikacije, da se nam bo uspelo dogovoriti za novo trdnjšo povezavo.

• Ste pričakovali razpad SDZ?

Pričakoval sem, da bo prišlo najprej do težav z identiteto SDZ-ja glede na to, da je začela SDZ kot gibanje za demokracijo in suverenost, in da so številke o njeni priljubljenosti med volilci začele kazati gibanje navzdol. Nisem ravno pričakoval, da bo zaradi težav, ki jih je imela ta stranka s svojim prvim človekom, prišlo do nastanka dveh strank, kar je seveda povsem legitimno. Glavni problem vidim v tem, da se bo stranka držala tega, kar je bilo dogovorjeno, ko je bila še enotna v SDZ, ali pa bo postavljala nove pogoje. Čim dlje in čim več jih bo postavljala, tem težje bo karkoli doseči v Demosu in s tem tudi v vladi in skupščini.

• Kako je pravzaprav prišlo do odmika tega dela SDZ od začrtane politike v Demosu?

Do tega je po mojem prišlo, ko je Rupel v Poljčah pred kamero postavil tezo o dveh strahovih. Prvi naj bi bil boljševizem oz. komunizem, drugi pa klerikalizem. Sredstvo proti tej nevarnosti naj bi bila SDZ. Ta govor je takrat povzročil izstop nekaterih članov iz SDZ oziroma prestop v Stranko krščanskih demokratov in zahtevo po izrednem kongresu, ki je potem prinesel to, kar je prinesel. Sledilo je še nekaj drugih nastopov predsednika SDZ, ki so bili enako usmerjeni. V glavnem je šlo za razvrednotenje krščanske demokracije, češ da ni bila prisotna v slovenski pomladi, da je nastala pozno in podobno. Potem se je kar naenkrat pojavila v zraku etiketa enoumja, nekakšno strašenje pred krščanskimi demokrati, ki naj bi vzeli vse v svoje roke, zasegli vse pozicije in podobno. Zadnjič sem na svetu Demosa dvakrat vprašal, kaj ta beseda pomeni, vprašal sem Franceta Bučarja, ali mi lahko on kaj pove o tem, vendar mi ne Rupel ne Bučar ne Spomenka niso dali odgovora. To mi diši po metodi, ki jo poznamo, po metodi etiketiranja, kazanja na nekakšnega sovražnika oziroma na produkcijo sovražnikov. Skratka, nihče mi ne zna pojasniti, kako lahko 13 odstotkov neke stranke zganja enoumje. Zdi se mi, da je to ena tistih nizkih zadev, ki preprečujejo, da bi se ukvarjali s praviimi problemi. Govorimo o enoumju pri devetih strankah v parlamentu oz. šestih v De-

mosu, kljub temu pa ljudje tudi v Demosu padajo na trik.

• S tezo o enoumju je povezana teza o nevarnosti bipolarnosti v naši družbi. Ali po vašem mnenju ta nevarnost obstaja?

Da. Pri taki nezrelosti našega političnega prostora bi se mi zdela bipolarnost nevarna. V Ameriki, ki ima večstoletno demokratično tradicijo, je bipolarnost normalna in nihče ne reče, da tam ni demokracije. Enkrat so na oblasti eni, enkrat drugi, pri nas pa mislim, da bi bilo to glede na res slabo demokratično tradicijo škodljivo in jaz si te bipolarnosti ne želim. Rekel pa bi, da jo tisti, ki jo izzivajo, oz. napovedujejo, s tem tudi ustvarjajo.

• Tako kot delajo Srbi ustaše? Ta gesla, recimo enoumje, klerikalizem, podraževanje in podobno, so v opoziciji precej enotna, sedaj pa tudi v delu Demosa.

Ja, to je zanimiv pojav, ki se ga da razložiti z večinsko provenienco teh, ki o tem tako govorijo. Zanimivo je tole: ko smo imeli Mencingerjev osnutek o lastnjenju, sem pričakoval delavske proteste, ker po tem osnutku ne bi dobili ničesar. Ko pa smo dali drugi koncept, po katerem vsak nekaj dobi, končno tudi delavci, pa so poslali zasmrajat ljubljanske ulice z avtobusi, kjer je pisalo - „Taka privatizacija!“ Tedaj pa je nekdo stopil v bran delavcev, tedaj, ko naj bi nekaj dobili. To je prava inverzija, celo perverzija. Očitno mislijo nekateri, da je delavce lažje obvladovati, če nimajo ničesar, kot če imajo kaj v rokah.

• Ali je pri lastninskem zakonu kakšen premik? Ali blokada še vedno traja?

Blokada traja in imam informacije, da bo še trajala. Vesel bom, če bomo tu dosegli soglasje z novonastalo stranko. Glede zbora združenega dela, ki se je vkopal (ne morem reči drugače), moram javno povedati, da vlada ne more prevzeti odgovornosti, če je dala temu zboru že tri predloge zakona, ki jih noče dati niti na dnevni red, da bi začeli strokovno razpravo. Vse doslej je tekla samo proceduralna razprava.

• Ali menite, da povzročitelji te blokade računajo, da čas dela zanje?

Da, v tem smislu, da nekateri ta čas izkoriščajo za t.i. divjo privatizacijo. Zdaj je vlada to ustavila z uredbo. Precej tega pa je bilo izpeljanega na zelo različne načine, tako da se tisti, ki to študirajo, čudijo človeški iznajdljivosti. Dolgoročno pa mislim, da se račun ne izide. Na kocko bodo morali tisti, ki to blokirajo, prevzeti politično odgovornost za veliko hujše posledice, kakor se kaže jo na prvi pogled. Plačali bomo z zastojem v gospodarstvu in padcem ugleda v tujini in s politično razklanostjo doma.

• Boste s tem seznanili javnost?

Vlada bo poskušala na nek način zadevo deblokirati. Kaže pa, da je za ZZD sprejemljivo samo to, da bi vlada napisala zakon po njihovem nareku. Ta pa je lahko samo tak, da potrjuje strukturo, ki sedaj

še ni formalni lastnik premoženja, se pa tako že obnaša.

Seveda gre za nekontrolirano lastnjenje, oziroma za to, da bi lastnino prevzel sedanji menedžment. V tem je poanta te zadeve. In vlada, ki ji je uspelo prepričati dva zbora, ne more zdaj tretjemu zboru ponuditi povsem drug model. Pripravili smo številne kompromise, ki so bili znotraj modela, sprejeli smo številne amandmaje, med njimi Pintarjeve, pa od sindikatov; obilo jih je bilo, tako da nam nihče ne more očitati, da se z nami ni dalo pogovarjati, ne moremo pa seveda podreti hiše. Naj ponovim tudi tu: tudi managerji dobijo svoj delež, zakon pa ne podpira aprioristične zamisli, da mora biti manager hkrati tudi prvi lastnik.

• Zakaj se ne udeležujete mirovne konference v Haagu? Ali gre za dogovor slovenskega državnega vodstva, da naše interese zastopata predsednik predsedstva in zunanji minister?

Z zunanjo politiko sem se precej ukvarjal v začetnih fazah, ko sem imel možnost izkoristiti dejstvo, da so številni predsedniki vlad krščanski demokrati, h katerim sem kot krščanski demokrat lahko formalno prišel, nisem pa mogel priti kot predsednik slovenske vlade. Bili so časi, ko tudi zunanji minister ni mogel srečati svojega pandana v neki državi, sedaj vse to normalno teče. Glede predsednika Kučana pa je bila taka želja Evrope, čeprav mislim, da Evropa ne ve, da so bistvene razlike v pristojnostih med Miloševićem in Tudjmanom na eni in recimo g. Kučanom na drugi. Kučanova vloga je predvsem protokolarna, medtem ko je pri onih dveh neprimerno večja tudi v operativnem smislu, tako da jaz jemljem to kot izbiro Evrope, z notrnjega vidika pa kot delitev dela in ne vidim problematičnosti moje odsotnosti v Haagu.

• Kako pa komentirate zaupno informacijo o tem, da nas je Evropa posvarila pred domnevним pomikom naše politike v desno, češ da nam to lahko škodi pri priznanju.

Nerodno je, če kdo iz nekaj glasov naredi Evropo in ob tem sam vpliva na vsebino teh glasov. Znano je, da socialistična internacionala ni navdušena nad novimi državami, če jih vodijo krščanski demokrati. To „svarilo“ z Evropo ni ravno v skladu s Kučanovo izjavo, da je strankarsko izkaznico deponiral. Kar pa se tiče Evrope, moram reči, da je v Evropski skupnosti od 12 predsednikov vlad 6 krščanskih demokratov in vsaj od teh nisem slišal tega svarila.

• Odnosi s Hrvaško so deklarativno dobri, v praksi pa je za nas zelo pomembna oskrba z nekaterimi surovinami s Hrvaške, recimo z lesom, pa hrano in mogoče še s kakšno surovino? Ali je bil na Otočcu dosežen kakšen napredek glede tega?

Kar zadeva predsednika Greguriča, moram reči, da se zelo dobro in korektno pogovarjava, imam pa vtis, da potem vse linije oblasti ne funkcionirajo vedno dobro in tako korektno, kot se dogovorimo. Reči moram, da je bilo nekaj težav, tudi na

Nad. na 4. str.

LOJZE PETERLE...

Nad. s 3. str.

naši strani. Na Otočcu smo se v torek zelo konkretno pogovarjali, na katerih ravneh bomo reševali posamezne probleme, in v interesu obojih je, da sproti rešujemo vse težave, ki nastajajo tako glede lesa kot energije, papirja in drugih stvari. To so vprašanja strateškega pomena za obe državi in jih bomo na ministrski ravni obravnavali naprej.

• *Ključno vprašanje slovenske družbe v prihodnje bo prav gotovo socialno stanje ljudi. Brezposelnost zaradi znanih vzrokov raste, vlada menda pripravlja sporazum s sindikati o socialnem miru?*

Vlada se zaveda izredne občutljivosti tega vprašanja in seveda ve, da z licitiranjem posameznih strank za posamezne sloje ali parcialne interese ne pridemo daleč. Najti moramo skupen jezik in pri tem upoštevati možnosti, ki jih imamo. V vladi pripravljamo predlog, kako voditi socialno politiko, da bomo ohranili tisto stabilnost, ki nam bo omogočala priti naprej. K temu pogovoru bomo povabili gospodarsko zbornico, sindikate in še koga, in ta pogovor bi morali čimprej začeti.

• *Vi kot krščanski demokrat verjetno po svojem prepričanju sledite tisto tretjo pot, ki ni ne socializem ne kapitalizem, pač pa neka socialna država. Koliko lahko ta pogled uveljavite?*

Takole bi odgovoril: osebno sem še najbližje temu, čemur rečejo v nemško govorečem prostoru Oekosocialmarktwirtschaft, se pravi tržno gospodarstvo, vendar z ekološko in socialno varovalko, s tem da pravnost države predpostavljamo. Mislim, da je to edina prava smer. Jasno je, da smo se socializmu odpovedali in da ni nobene želje, da bi šli v nekaj, čemur bi rekli vulgarni kapitalizem, pred čemer marsikdo svari.

• *Nedvomno je nehvaležna naloga napovedovati v tako zapletenih razmerah. Ampak vi prihajate iz planerske sfere in znate predvidevati. Kakšen razplet globalnih gibanj pri nas predvidevate in v kakšnih časovnih razsežnostih?*

Če gledamo politično, moram reči, da vsekakor pričakujem utrditev desnosredinske opcije, kar se mi zdi normalna politična biologija po desetletjih tega, čemur ne moremo reči levica, ampak prej totalitarizem. Ponoven pojav te sredinsko-desne komponente se mi zdi naraven, kakor tudi potreba po formiranju prave levice, saj tudi prave levice do sedaj nismo imeli. Tudi ta se bo ob normalnem političnem razslojevanju šele oblikovala.

• *Kako ocenjujete razvoj gospodarstva?*

Mislim, da bo v nekaj letih izredno močno prišel do izraza podjetniški duh, ki se v Sloveniji kaže že sedaj. Ne glede na strašnja opozicije, da bje gospodarstvu pet pred dvanajsto, da bo vse vrag vzel, da prihaja katastrofa, vidim, da je izredno veliko ljudi šele sedaj prav oživelo, da se čutijo neobremenjene, da začejajo z novimi posli..., na pohodu je inovativnost. Mislim, da bo ta duh, ki je bil zatrt, prišel do izraza, in to se bo navsezadnje pokazalo tudi v žepih. Mislim pa, da bodo odmirali deli tistega gospodarskega organizma, ki še sedaj računajo na državo, na neko privilegirano socialo, na nekakšne intervencije in podobno. Vsaj še eno leto in pol pa bo verjeno precej težko. So za-

deve, ki so zunaj našega vpliva, kakor npr. vojna, ki je fizično prekinila blagovne tokove z drugimi v Jugoslaviji. Prihodnje leto gotovo še ne bomo prišli na pozitivno gospodarsko rast. Za to so pač preslaba izhodišča, mislim pa da smo za leto 1993 lahko optimisti, če se bomo trdno držali zdaj sprejete monetarne in kreditne politike. Na prve rezultate na tem področju lahko računamo že na začetku prihodnjega leta. Vsak tak ukrep učinkuje z zamikom, razumljivo pa je, da ljudje računajo s takojšnjim rezultatom.

• *Ta politika bo zelo restriktivna, ali ne?*

Seveda, če ni restriktivna, nas zanese v inflacijo in v vse to, kar že poznamo, in potem temu ni konca. Treba se je odločiti in reči, tukaj stisnemo, da se lahko odpnemo kasneje v drugačnih razmerah. Če pa bomo zdaj popustili ali državi ali posameznim resorjem ali branžam ali bankam, potem iz tega ne bomo prišli in jaz ne bi rad sodeloval v takem popuščanju.

• *Ali razmišljate o denominaciji sedanjih obstoječih bonov, ko bomo dobili pravi denar?*

Ne.

• *Lahko poveste, kdaj bomo dobili pravi denar?*

Računam, da najkasneje v šestih mesecih.

• *Prišlo je, popravite če ni res, do trenja med tajno službo TO ali ministrstva za obrambo in ministrstvom za notranje zadeve.*

O teh trenjih ne vem nič.

• *Gospod predsednik, ali bi ob zaključku vašega obiska povedali še vaše mnenje o javnih občilih?*

Najbolj me zanima osnovno vprašanje, ki se mu reče odnos do resnice. Odnos do resnice ni samo to, koliko posnameš, ampak tudi to, kaj iz stvarnosti ponudiš publiki, kaj opaziš oziroma kaj želiš, da opazijo drugi. Rad imam občilo, na katerega se lahko zanesem glede poročanja o stvarnosti, pri komentiranju pa sem vesel poznavalskega pristopa. Opažam nekakšno krizo v javnih občilih ravno v odnosu do resnice.

• *Berete Slovenca?*

Da, zadnji dve številki sem skoraj v celoti prebral. Zdi se, da se v zadnjem času vedno hitreje izboljšuje. Najbrž pa bo trajalo še nekaj časa, da se bo ekipa ustalila v neki kvaliteti. Saj do sedaj ni bilo alternativnih možnosti za izobraževanje časnikarjev. Tudi na tem področju se bomo morali še navaditi na svobodo.

Ne vem, ali se strinjate z menoj?

Svetovna banka je odobrila 600 tisoč dolarjev za oceno možnosti in načinov za izvedbo raznih načrtov v tkim. Slovenskem ekološkem projektu. V njem so vključeni načrti za financiranje odžvepljenjvalnih naprav na vseh treh elektrarnah, planifikacija in gradnja čistilnih naprav za odpadne vode v Ljubljani in Mariboru, pri papirnici Videm v Krškem, ureditev prometa v Ljubljani in Mariboru ter sanacija Ljubljanskega gradu.

Birma v Slovenski hiši

Glavni namen obiska koprškega škofa msgr. Metoda Piriha je bil, da podeli birmo slovenski mladini. Ta slovesnost se je vršila v nedeljo, 24. novembra v Slovenski hiši.

Zaradi velikega števila birmancev, botrov in gostov je bila cerkev Marije Pomagaj premajhna, tako da je bila maša in birmovanje v veliki dvorani.

K birmi je pristopilo 150 mladih, pol fantov in pol deklet, ki jim je škof Pirihi podelil zakrament.

Po birmi se je škof zadržal v prijetnem pogovoru z birmanci, pa tudi se je slikal z vsemi fanti in dekleti.

Podajamo nekaj slik s te velike slovesnosti, ki je bila tudi srčika obiska koprškega škofa pri nas.

Škofu Metodu Pirihiu je pomagal delegat prelat dr. Alojzij Starec.

Foto Oscar - Pavlovčič

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

LJUBLJANA — Cukrarna, znano stanovanjsko poslopje, je v precej slabem stanju. Njeni lastniki se niso dosti zanimali za njeno vzdrževanje; le eden je začel prenovo, a zaradi finančne krize in kasnejše likvidacije ni dokončal dela. Tako so se stanovalci znašli v nemogočih bivanjskih razmerah, katerim skuša najti hitro rešitev tudi izvršni svet občine Ljubljana Center.

LJUBLJANA — S popravilom ceste do Iga in zgraditvijo končne postaje avtobusnega mestnega prometa so dani vsi pogoji, da proga 19, ki je peljala od Tomačevega na Barje, podaljša traso do Iga. Ig je postal zanimiv, saj se počasi odpirajo razne trgovine z gradbenim materialom, tehničnim blagom ali pa kmetijsko mehanizacijo.

LJUBLJANA — Prenizek demografski prirastek ni usoden samo za narodovo prihodnost iz nacionalnega vidika, ampak tudi iz čisto gmotnega ozira. Poleg vseh drugih problemov je tudi problem upokojevc. Od kod bodo prišli fondi za vzdrževanje upokojevc? V prvih devetih mesecih se je upokojilo 40.000 ljudi. V istem obdobju se jih pa ni rodilo niti 20.000.

LJUBLJANA — Ansambel bratov Avsenik se je lani uradno razšlo, nekateri člani pa kar ne morejo sprejeti „upokojitve“. Tako je s Francem Koširjem, humoristom, ki nastopa na raznih prireditvah ali skupaj z različnimi ansambli. Pevec Alfi Nipič pa je prepričal skupino, ki je dosedaj igrala le zabavno glasbo, da se spremenijo v narodnozabavni ansambel (beri: ansambel, ki igra polke in vlačke). Kmalu so začeli nastopati in se že posneli kaseto v Ljubljani in Avstriji.

MARIBOR — Pohorska vzpenjača je zdaj popravljena in že prodajajo vozovnice za smučarsko sezono, ki bo kamlu začela. Polna cena za sezono je 13.000 tolarjev, v predprodaji pa eno tretjino manj. Ugodnosti imajo tudi kupci iz lanskega leta in študentje. Pa še to: Vlečnica garantira najmanj 60 dni smučanja vsaj na enem sektorju (Bolfenk, Areh): za vsak dan manj kot 60 dni smučanja prizna kupcu dobropis pri nakupu vzvornice v prihodnji sezoni.

MARIBOR — Mariborska univerza ima na leto 12.000 študentov: dve tretjini so redni, ena tretjina pa so študentje ob

delu: diplomira jih kakih 1.800 na leto. Od teh jih kakih 1.200 diplomira na višješolski, ostali pa na visokošolski stopnji, kakih 60 pa jih spada med podiplomsko stopnjo (magisterij in specializacija). V skupnem seštevku bi zbrali kakih 40.000 tisoč diplomirancev, med njimi 500 magistror znanosti oz. specialistov ter 100 doktorjev znanosti.

ILIRSKA BISTRICA — Dom starejših občanov so odprli na Medenovem hribu. V njem bo prostora za kakih dvesto oskrbovancev; blagoslovil ga je koprski škof Metod Piriš.

GORNJA RODGONA — Radgonski občinski praznik je bil dosedaj 15. oktobra, a ga letos niso praznovali, ker iščejo novega datuma. Verjetno se bodo odločili za 3. julij, dan, ko je okupatorska vojska zapustila mesto.

LJUBLJANA — Slovenski Disney imenujejo avtorja mnogih stripov in risank Mikija Musterja. Rojen je bil leta 1925 v Murski Soboti, njegove uspešnice pa so zgodbe Zvitorepca, Lakotnika in Trdonje, ki so izšle že v devetih knjigah. Delal je tudi risane filme, slikanice in risane filmske propagande.

TURJAK — Med obnovitvenimi deli v turjaškem gradu so naleteli na topovsko granato iz druge svetovne vojne, pri cerkvi sv. Ahaca nedaleč tam pa še dve ročni bombi iz istega časa.

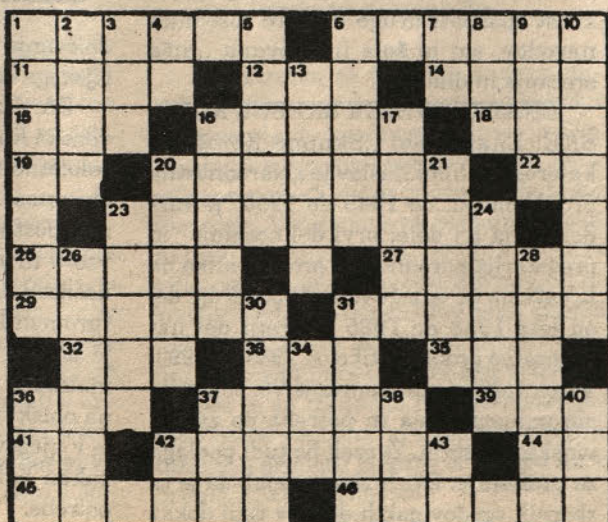
LJUBLJANA — 110.000 prostovoljnih gasilcev je danes v Sloveniji. Poleg rednega dela so morali posredovati še med lanskimi poplavami in letošnjo vojno z jugoslovansko armado.

CELOVEC, Avstrija — Sejem Componenta je zbral 220 razstavljalcev iz skupnosti Alpe-Adria. Med njimi je bilo 62 slovenskih razstavljalcev. Sejem je združeval izdelovalce polizdelkov s področja strojne in elektro-industrije.

LONDON, Velika Britanija — Kulturni večer sta pripravili pianistka Nataša in violinistka Tatjana Lipovšek v podporo časopisa The Slovenian Newsletter. Sestri od leta 1988 nastopata skupaj; naslednje leto bosta imeli koncert v Cankarjevem domu. Dve posebnosti: časopis je začel izhajati med zadnjo vojno (do zdaj pet števil), sestri Lipovšek pa imata očeta Slovenca ter mater Srbkinjo; rojeni sta v Londonu.

VODORAVNO: 1. Znanstvenik, ki raziskuje zemeljsko skorjo. 6. Trije robovi knjige, nekaj so jih celo zlatili. 11. Južnoameriško pogorje. 12. Nasilni odvzem premoženja. 14. Ljudski izraz za prestol. 15. Kača velikanka. 16. Tolkalo, instrument. 18. Evropski narod s slavno zgodovino. 19. Latinski veznik. 20. Žival v triglavskem pogorju. 22. Ponovljen samoglasnik. 23. Važno mesto na avstrijskem Koroškem. 25. Lesna priprava za vpreganje živine (2. sklon). 27. Glavni števnik (4. sklon). 29. Bolezen grla (4. sklon). 31. Spodoben. 32. Appetit. 33. Otok v Jadranskem morju. 35. Osebnostni zaimsek. 36. Krepek. 37. Z očmi občuten. 39. V resnici. 41. Pouk. 42. Glavno mesto Štajerske. 44. Samo. 45. Razporednica. 46. Vulkan, najvišji vrh v Turčiji.

NAVPIČNO 1. Gabrov gozd (2. sklon). 2. Osnovna količina (2. sklon množine). 3. Pripovedna pesem. 4. Vprašalnica. 5. Preti. 6. Uglasbeno dramsko delo (4. sklon). 7. Pomol. 8. Fizična enota za delo. 9. Zarja. 10. Mestece na slovenski obali Jadrana. 13. Usločen strop (množina). 16. Nezdrav. 17. Krajše literarno delo (2. sklon množ.). 20. Znanstveni raziskovalec snovi. 21. Izredno nadarjen človek. 23. Z roko poslal po zraku. 24. Doma pletena torba z dvema ročajema. 26. Davnina. 28. Vitka azijska in afriška antilopa. 30. Zapreka. 31. Človek. 34. Pojdi. 36. Lastnost sprejemanja zunanjih sprememb. 37. Gibanje tekočih ali mehkih površin. 38. Neumen. 40. Del teniške igre. 42. Osebnostni zaimsek (4. sklon). 43. Egipčansko božanstvo.

Osebne novice

Krsta: 16. novembra je bil krščen v Hudsonu **Ksaver Štrbenc**, sin Janka Štrbenca in ge. prof. Fernande roj. Pardo. Botrovala sta Pavel Kržišnik in Patricia Pardo.

24. novembra je bil krščen v Bariločah **Lojze Emilijan Jan**, sin prof. Andreja in učiteljice Vilme Vodnik. Botrovala sta ga. Ivica Bečan Vodnik in Matevž Vodnik. Krstil je Branko Jan CM.

Čestitamo!

Poroke: Dne 9. novembra sta se poročila v cerkvi San Isidro Labrador **Pavel Baraga in Monika Spagnol**. Za priči so bili nevestini in ženinovi straši Osvaldo Spagnol in ga. María Spagnol, Aleksander Baraga in Margarita Baraga.

V soboto, 30. novembra sta se poročila v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi **Tone Žitnik in Marjana Burja**. Za priči sta bila Tone Burja in ga. Irena Žitnik por. Erjavec. Poročne obrede je med mašo opravil nevestin stric France Burja OFM.

V soboto, 30. novembra, sta se poročila v župnijski cerkvi sv. Jakoba (Haedo) arh. **Franci Klemenc** in učiteljica **Marjetka Mazora**. Za priči sta bila ženinova mati ga. Marica Klemenc roj. Poljšak in nevestin brat prof. Martin Mazora. Poročni obred je bil med sv. mašo, katero sta sodarovala padre Juan José Dondo in dr. Jure Rode.

V soboto, 30. novembra, sta se poročila **Suzana Strle in Marcelo Bustos** v cerkvi Ntra. Sra. del Carmen (V. Bosch). Priče so bili njuni starši Jože Strle in ga. Vida roj. Gorkič ter Hugo Bustos in ga. Sara roj. Salloum.

Novim zakoncem čestitamo in želimo veliko sreče v življenju!

Smrti: V Lomas de Zamora je umrl **Ivan Rauh**, star 90 let. V Ramos Mejía ga. **Roza Špeh** (71) in ga. **Vera Trpin** (80).

Naj počivajo v miru!

Nova diplomantka: Marija Župančič por. Strah je dokončala študije na Instituto Modelo v Banfieldu ter postala profesorica telesne vzgoje.

Čestitamo!

NAŠ DOM - SAN JUSTO

20. obletnica Mladinskega pevskega zbora

Spet so se sešli pevci tega zbora. Kot že tolikokrat ob delavnikih in na praznike, v dežju ali soncu. A tokrat, 9. novembra, je bilo slovesneje. Velika zibelka, ki je krasila oder, je nazorno pričala o tem, da se bomo popeljali v dni, ko se je ta zbor rodil. Torej celih dvajset let nazaj, v čas, ko je sedem mladih sanhuščanov pod taktirko Andreja Selana nastopilo na Pevsko-glasbenem večeru v Buenos Airesu. Pevci so prihajali in odhajali, dirigent pa je ostal.

Na slavnostnem koncertu nas je najprej moški del zbora popeljal v svet pod Triglavom. Ubrano so zapeli Dekle na vrtu zelenem sedi v priredbi Marka Bajuka, Zagorsko Josipa Pavčiča, Kaj bi te vprašal? Radovana Godca, Kje je moj mili dom? in Dve leti in pol v priredbi Marka Bajuka in še Pozimi pa rožice ne cveto ter Kaj ti bom odpirala v Ciganovi priredbi. Izraziti so bili predvsem basi in baritoni. Pesmi so bile dobre naštudirane, pevci pa pozorni slede navodilom dirigenta. Priložnostne tekste med pesmi sta brala Emil Urbančič in Magda Z. Petkovšek.

V prvem delu programa smo še mogli poslušati dekliško pesem. Pod vodstvom dirigentove hčerke Andrejke so zapele pesmi Drežniška, Kramolčevi Tam, kjer teče bistra Zila in Ko mi na Ojstrnik pridemo, pa še Šopek narodnih pesmi v priredbi Matija Tomca. Pesmi so bile podane na živahen, igriv in hudomušen način. Prevejala jih je, poleg dinamičnosti, še zlitost glasov in presenetljiva milina in sigurnost obenem nekaterih solistk.

Prvi del je bil tako zaključen. Medtem smo poslušalci mogli prelistavati brošuro, ki smo jo prejeli ob vstopu v koncertno dvorano. Opremljena je z mnogimi fotografijami. Ima pregled dela zbora v teh prvih dvanajstih letih, uvodne besede pa je napisal pisatelj Maks Osojnik, kjer utemeljuje, da je „naš rod, rod pesmi“.

In že smo pri drugem delu programa.

Že stoji pred nami Mladinski pevski zbor, torej dekleta in fantje, ki se sestajajo zato, da pojejo, da s pesmijo povedo, kar so čutili predniki zanamcem. In to že dvajset let! Del je bil odprt z Gallusovim In nomine Jesu. Zapeli so pesem pietetno doživeto. Sledile so: Oj, dekle, kaj s'tak žalostno Antona Schwaba, Pojdam u Rute (Koroška narodna), Ipavca Naše gore, Davorina Jenka Tiha luna in narodna Kaj vprašaj me zdaj. Vse je dirigiral Andrej Selan. Naslednje tri: Por un viejo muerto Sáncheza, Milonga sentimental - milonga porteña Sebastiana Piana in Si Buenos Aires no fuera así L. Cangiana pa so izzvene pod taktirko Andrejke Selan. Prepustila mu jo je spet za zadnje pesmi: Sicut locutus est - Magnificat J. S. Bacha in Oj Triglav, moj dom Jakoba Aljaža. Povečan zbor z nekaterimi nekdanjimi pevci, ki so se za to priliko odzvali povabilu, pa je podal še El molinero Lambruschinija ter Foersterjevi Planinska in Pevec, ki je neke vrste himna zbora.

Aplavzov ni bilo moč ustaviti, Poslušalci so doživeli lep večer. Bili so priče tudi dejstvu, da se pesem in vodstvo zbora predajata iz roda v rod. Zasiguranost, sigurnost in vestnost očeta Andreja se neverjetno lepo in zanimivo dopolnjuje z mladostnim zagonom in dinamizmom hčerke Andrejke. Lepo, da Andrejka more muzikalično rasti ob očetu, lepo tudi, da oče more prejeti val svežine, ki ga prinaša hčerka, ki se obenem na konzervatoriju usposablja za ta poklic. Čestitke obema, kakor tudi vsem članom zbora za zavzetost, vestnost in predvsem za lepo podano pesem.

Sledile so še zahvale scenografu Tonetu Oblaku, organistki Metki Malovrh, pianistu Ivanu Vombergarju in priložnostne besede iz ust pevca Pavla Erjavca in predsednika Doma Staneta Mustarja. Čestitke je izrekla tudi Anka S. Gaser v imenu zbora Gallus.

MALI OGLASI

METKA - L. in F. Švigelj - Otroške obleke - Izbira in tovarniške cene - F. Alcorta 2754 - San Justo (Barrio San Nicolás)-Tel. 441-7496

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; **Viktor Fekonja**

PSIHOANALIZA

Psihanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3º „M“ — Capital — Tel: 83-7347 in 71-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader - Franci Jarc**. Av. Ader 3295 - Munro; Tel: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmi) za hiše - tovarne - avtomobile.

Inž. Janez M. Petkovšek, Amianot 9969 - Tel: 769-1791 - Loma Hermosa

Kadar se o računalnikih (komputerjih) govori, **inž. Janez Kocmur** vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

SERVIS

Dolenc Lojze - popravila barvne TV, video-kaset, radio snemalcev, kaset in avdio - Cerviño 3942 - San Justo - Tel.: 651-2176.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantacije, ortodontija; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Senk** - Tel.: 762-2840.

Turizem Bled — Najugodnejše cene za polet z avionom in turizem po svetu - Tel. 628-9504

LEGAJO Nº 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnice. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

LEGAJO Nº 3545-82

Posredovanje turističnih storitev letalske, ladijske in železniške vozovnice H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sredo, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knaps — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka o 17 do 20 ure, Mar del Plata in okolica. Olavarría 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — **Andrej Marolt** - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Alpe Hogar — **Stane Mehle** - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt** - Pte. Illia (Ruta 8) Nº 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

II. VESELICA MEDNARODNIH PLESOV

s sodelovanjem ARGENTINSKE, GRŠKE, DANSKE, NEMŠKE, ŠPANSKE in SLOVENSKE folklorne skupine

7. decembra 1991 Slovenska Pristava

Začetek točno ob 20.30 uri

Sodeluje ANSAMBEL

MUTUAL SLOGA SPOROČA

KOPALNA SEZONA 1991/92 SE JE PRIČELA V SOBOTO, 2. DECEMBRA 1991, OB 12. URI Z BLAGOSLOVITVIJO VODE.

URNIK: Vsak dan od 9. do 20. ure.

ZAPRTO ob sredah (zavoljo čiščenja).

VSTOPNINA:

1) PROST VSTOP: a) Člani s KARTO SLOGA II.

b) Otroci do 12. leta v spremstvu staršev-članov SLOGE.

c) Upokojeni člani in nad 65 let stari člani.

2) POLOVIČNA VSTOPNINA: Člani s KARTO SLOGA I.

3) ČLANI BREZ KARTE SLOGA: \$ 80.000 ob nedeljah in praznikih.

\$ 40.000 ob delavnikih.

LETOVIŠČE SLOGA JE NAMENJENO SAMO ČLANOM SLOGE. V IZJEMNIH PRIMERIH ČLANI LAHKO PRIPELJEJO S SEBOJ POVABLJENE GOSTE, KI PLAČAJO DVOJNO VSTOPNINO.

OSTALA NAVODILA IN PRAVILNIK ZA LETOVIŠČE — NA OGLASNI DESKI.

KARTO SLOGA LAHKO DOBITE IN DOPLAČILA ZA KARTO SLOGA II LAHKO UREDITI V NAŠI GLAVNI PISARNI, V PODRUŽNICAH ALI NA LETOVIŠČU OB SOBOTAH IN NEDELJAH.

V SLOGI JE MOČ!

Prošnja

Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK) v Ljubljani bi v svojo glasbeno zbirko rada uvrstila tudi vse gramofonske plošče, ki so v času komunistične diktature izšle med nami v Argentini.

Obrača se na vse rojake, ki morda še imajo katerokoli teh plošč in je ne potrebujejo, da jo izroče meni (lahko tudi za mene v Dušnopastirski pisarni ali v pisarni Zedinjene Slovenije). Karkoli bi zbrali, bom skušal odposlati NUK-u v Ljubljano.

dr. Julij Savelli

OBVESTILA

PETEK, 6. decembra:

SKAS — predavanje dr. Milana Komarja v Slovenski hiši ob 20. uri.

SOBOTA, 7. decembra:

II. Veselica mednarodnih plesov na Slovenski pristavi.

NEDELJA, 8. decembra:

Prvo sveto obhajilo ob 9.30 v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu.

SOBOTA, 14. decembra:

V Slov. dom v Carapachayu: sklepna prireditev Jurčičeve šole ob 19. uri, nato prihod sv. Miklavža

Nova telefonska številka v Slovenski hiši

643-0241

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 18.000.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 55.000.-

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

Propietario: Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono y Telefax: (54-1) 643-0241

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 360.000; pri pošiljanju po pošti pa \$ 400.000; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

Čeke na ime „ESLOVENIA LIBRE“.

V Evropi lahko kupite Svobodno Slovenijo: v Trstu: Knjigarna Fortunato, Via Paganini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

Stavljenje: MALIVILKO

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L., Estados Unidos 425

(1101) Buenos Aires - Tel.: 362-7215/1346

PRODAJA KOPALNIH OBLEK

po tovarniški ceni

Catalina Kobi

znamke Baccarat in Cacharel, vse mere.

Show-room

Maipú 231; II. nadstr. - of. 36

Tovarna: Haedo 4056 - Florida

Sklepna prireditev Rožmanove šole v San Martinu

bo v soboto, 7. decembra, ob 19. uri.

Ob 20.30 nas bo obiskal sv. Miklavž s svojim spremstvom. Pisarna bo odprta od 18. ure dalje.

Delegati iz Argentine na Svetovnem slovenskem kongresu

bodo poročali o poteku kongresa v soboto, 14. decembra, ob 20. uri, v Slovenski hiši, R. Falcón 4158.

delovanja nemško-slovenskega koordinacijskega odbora.

ZA SLOVENSKO KULTURO: Slovenska kulturna društva dobijo 0,2% kot letoletno vladno podporo. Za slovensko skupnost in njeno delovanje je vsota nezadostna, glasbena šola pa tudi dela te vsote ni deležna, čeprav ima nad 400 učencev. Deželna bilanca je dala za kulturo nad 180 mil. šil., slovenska kultura je dobila samo 400.000 šil. To problematiko je našel dr. Capuder, ko je prišel na obisk in obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovih močeh, da bo novi kulturni zakon bolj primeren za vse slovenske potrebe.

Odvetnik

dr. Andrej Fink

Uradni prevajalec za slovenščino.

Pravne zadeve v Sloveniji.

Larrea 929, PB „A“ Cap. Fed.

Tel.: 961-2163

Ponedeljek, torek, četrtek

od 16. do 20. ure.

KOROŠKA

ZAKLJUČNA PRIREDITEV: Kot vsako leto je tudi letos gospodinjska šola v Št. Rupertu pri Velikovu, pripravila zaključek, samo da je ta bil podoben ljudskemu prazniku. Pozdravne besede je spregovoril ravnatelj Mirko Srienec, nato je nastopil šolski pevski zbor, končna točka je bila odlična baletna predstava. Zaključek šole pomeni pokazati letno delo in je tudi priložnost za srečanje med prijatelji in dokaz za vse tiste starše, ki pošiljajo svoja dekleta k sestram v Št. Rupert. Te polagajo svoj vzgojni cilj v posredovanje prave srčne kulture v srce doraščajoči šolski mladini. Drugače dekleta z dvojezično izobrazbo imajo priložnost spoznati druge kulture sosednjih narodov, saj je šola imenovana „hiša srečanja in dialoga“.

ENAJSTI ZVEZEK SKUPNE KOROŠKE: Enajsti del „Skupne Koroške“, katerega skupni naslov je „Narodnostna problematika od 1948 do 1990“ je razdeljen na tri dele: prvi del ocenjuje in predstavlja narodnostno problematiko na Koroškem od leta 1848 do 1938, drugi del od leta 1938 do 1985 in tretji del narodnostno problematiko od 1985 do 1990. Vzrok izdaje je praznovanje 70. obletnice obrambnega boja in potreba po zgodovinskih dejstvih. Zvezek bo tudi podlaga za profesorje. Dr. Inzko je dejal, da je ta zbornik zgodovinskih dejstev tudi dokaz